

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Kimélet.

Nemzetek sohasem feledhetnek!

alig egyszázados idetelepedése után fokozott gondja Nagy Lajosnak s el nem csöndesül, csak a királyi fegyverek zajára. Keserűen eszmélünk, hogy Zsigmond alatt jelentkezik már az erdélyi oláhság s a havasalföldi oláh fejedelemség politikai egyesülésének szemérmetlen óhaja. Tudjuk, hogy a nikápolyi csatavesztésnek egyik oka Mircse oláh fejedelem hűtlensége s a rigómezei csata északján is a számosabb törökhöz pártolt át Vlád oláh vajda Hunyadi maroknyi seregétől. Mátyás 1474-ben és 1486-ban dandárokat meneszt ellenük, az ittlakó oláhok ellen hogy megtorolja Medgyes és Beszterce dülését. Pártos meg hasonlásunk, véres önvédelmünk idején ide csap be Mihály oláh vajda 1599-ben, itt arat olcsó diadalokat, Fehérvárt szövi királyi álmait s itt vérzik el orgyilkos kéz alatt, amit persze nem a magyar, hanem a szövetséges osztrák vezér készítetett ellene.

Nem titok előttünk, hogy a bécsi centralisatiót támogatták a XVIII. és XIX. században — hogy Zaránd és Alsó-Fehér vármegyék nemes családait kiirtották, hogy az Ompoly völgyét véresre festették — adott szavuk ellen. Tudjuk, hogy a millennium alkalmával iagyon tartózkodtak, de a chlopyi hadiparancs eszendejében fényesen világítottak.

Nyilván tudott dolog, hogy odaát, a

havasokon túl, abban a feneketlenül romlott országban rémmesékkal keserítették egymást ellenünk, közigazgatásunk, bíránk ellen, hogy idehaza irredantizmust üztek s a külföldön hamis statisztikával érveltek nemzetünk igaza ellen.

Az a declaratió, mely nemrégiben a hazai románság szakadatlan államhűségét hangoztatta: insultus a történeti igazság ellen, amit csak avatatlanokkal s a nagylelkűség mámorába sodrott emberekkel lehet elhitetni.

A köztünk élő románok multja nem biztató, páratlanul erős faji érzésük, kifejtett testületi szellemük, szervezkedő készségük óvatosságra kényszerít. A szomszéd királyság a XIV. század óta örökös huzavona, belső tusáknak, könnynek, keservnek okozója. Két év előtti támadása lovagiatlan, foglyainkkal, túsainkkal való bánásmódja kivételesen embertelen volt. Érzékenységre, kiméletre századok óta nincs joga. Románia csak kegyelmet kérhet.

De itt voltak, vérekedtek, véreztek és meghaltak. Adósaikká tettek s ezt sem feledjük!

De arra sem borítunk rózsaszínű fátyolt, ami a Királyhágon innen s a székely havasokon túl századok óta folyik.

Nem feledjük, hogy az erdélyi oláhság

Az én nótám.

Valamikor én is voltam fiatal.
Valamikor én is tudtam, mi a dal.
Nótás lelkű huszár voltam, táncos lovon sok muskátlis ablak alatt lovagoltam.

Régen elmúlt. Szundikálók a napon.
Ej de mi az? felijedve hallgatom.
Hozza a szél szaggatottan . . .
Nóta! — itt e messze földön ilyet én még nem hallottam:

«Édes anyám kiállott a kapuba,
sírva lesi, mikor jön már a fia . . .

Édes anyám ne búsuljon hiába,
Majd leli még, majd leli még örömét a fiába!»

Szent Úristen, az én nótám Tirolban . . . !
Én csináltam még katonakeromban!
Szerte szállott, szél elkapta, Jászországban, Kúnországban szájról szájra adogatta.

Eszteendőben harmincz-negyven nem kevés.
Volt azalatt sok lakzi, sok temetés!
Sok víz lefolyt a Körösön azóta!
De ma is száll, mint a madár, tájról tájra a nóta.

Sohase hittem; hogy ide is eltalál,
Vénségemre idegenben rám talál . . .

De amit hoz, nem öröm az, csak [ború!
Nem úgy jött a maga szárnyán elkapta a háború. . .

Ágyúk szele viszi, hordja, sodorja!
Nagy bánat, hogy így jött ennek a sorja.
Fiuk, fiuk, jászkuin vitéz gyerekek, erre jártok . . . tűzbe mentek . . .
Bár mehetnék veletek!

Öreg lettem, tölem más már nem telik,
szívem, lelkem imádsággal megtelik:
Az anyátok ne búsuljon hiába!
Lelje mind mind örömét még a megtérő fiában!

(Meran, 1918.)

Koronghi Lippich Elek.

Oberbauer A. utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebbi egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A ker. sajtó támogatása.

Nem vettünk részt a világháború kezdete óta olyan gyűlésen, melyen a világháborúról szó ne esett volna, sőt az ünnepeken sem hallottunk egyetlen olyan beszédet sem, melynek hol a lényegét, hol a színezését ne a háború vagy azzal kapcsolatos események képezték volna. Szinte unalmas is lett már folyton a háborúról hallani! De nem tehetünk róla, ha ezzel van tele szívünk és lelkünk; ha erre emlékeztet minden, amit látunk amire gondolunk; ha ezt jutatták eszünkbe a rongydarabok, mikbe öltözködünk s a legkisebb darabcska kenyér, melyet befalunk. Ezzel van kapcsolatban minden s ezzel lesz kapcsolatban a jövőben is, ki tudja, talán századokon át, az egész emberiségnek gazdasági, szellemi, vallási és társadalmi élete.

Ez az emberiség mai szörnyű életének frissen fakasztott forrása! Ehhez térnek vissza a jövő századok is, hogy tapasztalatot, életbölességet és ihletet szívjanak belőle. Csak négy év s egy világtörténelmi korszak! Ebbe a négy évbe ugyanígy Isten annyi nagy, korszakalkotó világtörténelmi eseményt halmozott össze.

Cernin is.

Megint ránk appellálnak. Évszázak óta nem először s nem utoljára. Elismerik rólunk, hogy emberfeletti teljesítettünk. Habsburgi Rudolf is elismerte, Mária Terézia is. És mi mindig úgy meghatódtunk az elismeréstől. Könyveink hullottak, hogy olyan szerencsések lehettünk s oda-dobhattuk életünket és vérünket. Mert t. i. nagyon sokszor pazaroltuk vérünket és pénzünket, anélkül, hogy tudomást is vettek volna róla. S most ebben a mindent megemésztő világtűzben újra dicsőségesen kiemelkedik a megingathatatlan magyar szív és magyar jellem. Már akarva nem akarva, de Cernin gróf is meg kellett állapítsa a magyar és német faj kiválóságát. Királyoktól, hadvezérektől már sokszor kaptunk komplementeket, de a külügyminiszterektől még nem. Ez újság.— de azért nem domborodik ki a mellünk erre a vállveregetésre. Egy csepp okunk sincs rá. Mert dicséretből nem élünk meg. Ezek a himnuszok nem járulnak hozzá állami önállóságunk s nemzeti életünk kiépítéséhez még egy porszemmel sem. Csak átnézünk a Kárpátokon s látjuk, hogy a világ szemeite vígan folytatja áruulását a monarchia ellen. Ellenünk küzdött az orosz fronton; szemben áll velünk nyugaton, délen, megölte fogságban levő véreinket, és izgatói ma is szabadon járnak, magyar búzakenyeret esznek, magyar vármegyéket követelnek. És itt nálunk a Magyarországnak nevezett területen a m. kir. honvédelmi miniszter a magyar államvasúton, a magyar képviselőház tagjainak német nyelven kiállított engedélyt ad, hogy a katonai gyorsvonaton utazhassanak. Mit nekünk hát a Cernin váveregetése?

hogy máskor négy-, ötszáz évre is elég lett volna. Csoda-e aztán, ha a közvélemény szerint ezzel bezárult a régi világ megnyílt az új világ.

A mai nagy eseményekben végig szánt Isten az egész emberiségen; keresztül húz mindent, mit esse és keze alkotott s a szellemi és anyagi élet romjaiból készített rettenetes barázdákban, melyeket fájdalommal, könnyel és vérral tett termékké, új eszmék magát hinti el s új világ kialakulásának gyökerét ültette el. Milyen új eszmék kelnek ki és milyen lesz az új világ? Én nem tudom. Talán csak a jövőendő századok lesznek képesek felismerni a teremtés most folyó munkájának eredményeit; csak a jövődők ítélhetik meg, hogy Isten a mostani rettenetes eseményekben húzott esetvonásokat az emberiség jövőendő képén hová húzta s a most készített színeket hol fogja használni. De azt az egyet látjuk, hogy a kiválasztódás végét éljük! Kiválasztás van keletkezésben a szellemi és anyagi életben egyformán.

Csodálatos dolog! Azt hittük, hogy az isteni és felebaráti szeretet szent érzetei áttörnek minden korlátot melyet az élet emelt s az emberiség ezekben boldogan ölelkezni fog. S íme most dúl a legkegyetlenebb harc mindenfelé. Vajudnak a tudományos problémák, kiűződnék a világnézetek, birodalmak viaskodnak, nemzetiségek élet-halálharcot vívnak s megmozdult a társadalmi élet minden szerve.

Íme, micsoda világmozgás van! Jele annak, hogy a nagy világháború mindent érintett, mindent kimozdított helyéről s most minden keresi helyét az új világban.

Megmozdult a lélek is! Inogni kezdett! Lábaival még mindig a kinyilatkoztatott isteni igazságok talaján állt, életgyökerei még mindig innen veszik az életerőt, de nem lehet tagadni, kezeit már kinyújtotta, valami újat keres, valami igazatobbat, valami szébbet, valami boldogítóbbat. Neki nem elég a régi.

S ennek a megmozdult léleknek annyi közfogója van!

Keresi a modern tudomány; keresi az a demokracia, mely forradalmat szít a lélekben és a társadalomban; keresi modern művészet, keresi minden, mi élni akar az új világban, mert lélekre mindennek szüksége van!

Mindezek szolgálatába szegődött a sajtó, a mai idők legnagyobb hatalma, mely akár a tudomány, akár a regényirodalom, akár a hírlapírás útján legkönnyebben megközelítheti a legelrejtettebb kunyhókat is, legzárkózottabb lelkeket is.

Ma ez a világ legnagyobb hatalma. Bátran állítom, hogy még magánál a világháborúnál is nagyobb, mert azt is befolyásolja, azt is irányítani képes.

A társadalmat meg egészen kezében tartja! Játszva viszi lelkét ahová akarja. Nem igaz? Hát a társadalom, hogy beszél a politikáról? Ugy, ahogy olvassa. Hogy itéli meg embereit? Ugy, ahogy olvas rólok. Milyen világnézet van? Amilyenről olvas. Milyen felfogása van az élettről? S milyent szeret olvasmányaiából stb.? Nem így van? Van-e még a világon ehhez hasonló hatalom? S ez a nagyhatalom el-

tévedt, ereje elbizakodottá tette s rettenetes útra tért. Szolgálatába állott a modern tudomány azon részének, melynek nem az a célja, hogy az igazságot kutassa és feltárja, hanem az, hogy az emberiség lelkét kiszakítsa abból a talajból, melybe Isten helyezte, előfödjé szemei elől az igazságot s így megtéve. Szolgálatába állott ez a nagy hatalom annak a regényirodalomnak, mely merészen és kíméletlenül kutat a lélekben, a szívben, a testben, az életben, mely merészen felkutatja a lélek legrejtettebb erőit, a szív legbensőbb alig észlelhető érzéseit, a test legcsodásabb vonzalmait, az élet legismeretlenebb idegszállait s azután az elkábított társadalom viszi az élvezeteknek olyan forrásaihoz, melyeneket előzőt sohasem ismert a becsületes lélek s azt mondja: itt nincs tilalom, ez mind a tiéd, ehhez egyedül neked van jogod.

S a hírlapirodalmi rész? Tisztelet a kivételnek, de ennek nagy része ma már az emberek megtévesztéséből él vagy olyan eszméket szolgál, melyeknek célja meghasonlást kelteni a lélekben, a családban, a társadalomban, melynek célja rombolni mindent, kegyetlenül, bármennyi fájdalomba kerül is s mindig azt mondja hogy ezek után egy jobb jövő fog jönni.

Íme, megingott az élet; íme kizökönt az élet rendes folyásából s a megtévedt sajtó, íme, hogy fogta kézen rögtön s hogy viszi, mily örületes gyorsasággal mily könnyörtelenül az anyagi és erkölcsi romlás útján felé a pusztulásba!

Lehet-e csodálkozni ezek után, ha most azok a férfiak, kik mélyebben látnak az életbe s kik tisztában látják a közelgő veszedelmet, felajdultak s megfeszített igyekezettel sietnek összegyűjteni azokat az erőket, kik együttvéve, vállalva képesek lesznek megállítani a vesztébe rohanó életet s képesek lesznek vissza zökkenteni az életet újból a régi vágásba.

E lelkes férfiak a keresztény sajtóalap létesítésére fogtak kezét s már hosszabb idő óta innen kapjuk szavukat. Szólnak, kiáltanak, kérnek! Szólnak minden jó lélekhez, ki szereti családját, hazáját és egyházát. Kiáltás hangosan hogy mindazok, kik szeretik az igazi jót az igazi szépet, azok mind hallják meg. Kérnek, hogy fogjunk kezét velük, segítsük megmenteni a veszni ért társadalmat, az eddigi szeretett erkölcsi értéket.

Azért olyan hangos szavuk, mert azt akarják, hogy mindenki hallja meg, azért akarják, hogy mindenki hallja meg, mert nagy az ellenség, s minden jó lélekre szükség van vele szemben.

Milliókkal még több milliót kell szembe helyezni; milliós sajtóval szemben még több milliót kell állítani; milliós sajtótermékekkel még több milliós sajtóterméket kell sorompóba állítani. Íme itt mindenkire szükség van. Szükség van minden jó lélekre, szükség van minden jó lélek segítségére. Oly csekély az a néhány koronával megváltható sajtórész, oly, de oly nagy dolog, különösen ha elgondoljuk, hogy azt mi családunkért adjuk, azzal a mi egyházunk fenséges célját szolgáljuk, azzal hazánknak tesszük nagy szolgálatot. De ez még nem minden!

Kezet kell fogunk a gonosz sajtó

terjedésének megakadályozására is, azaz az elhatározással: ki ezzel az én gyermekem kezéből, ki vele az én házamból.

Miklós István.

Az ukrán atyafiak.

Sajnovicsnak, a tordai jezsuitának nem akarta elhinni a XVIII. század magyarja, hogy a halzsíros lappok atyáncái. Hiába érvelt Demonstrációjában a nyelvi rokonság mellett. Ma már természetesen nem keveseljük se a lappokat, se a csermiszt s ami apró, aranyos folt maradt a finn ugrorságból az Uralon innen és túl a nagyoros állam, s az orthodox szláv propaganda jóvoltából. A török atyafi voltát is látjuk immáron, ha nem ismeretlenül életükön, ahová a mohamedanizmus juttatta őket, hanem nyelvük rendszerén, ősi foglalkozásuk szokásán. Valljuk, tartjuk a rokonságot, pedig be sokszor fogyasztottuk egymást! S a másik nemzet, mellyel a IX. században halálraszánt keserűséggel viaskodtunk: a bolgár, nem bizonyult-e szintén atyafinak? Ámbátor szláv a nyelvük, orthodox a hitük s hosszú ideig nagyon idegenül éltünk egymás szomszédságában.

Mintha fogyna körülöttünk a sivatag! Most az ukránok vannak soron. Azt hangoztatják, hogy nem szlávok. Legalább vérség, történelem és érzés szerint nem azok. Ősi nyelvüket elefedték, miként a bolgár, de élnek még ősi dalaik, mélabús és pattagó magyar nótáknak édes testvérei, — él még ősi népművészetük, különböző a nagyorosztól, — él még bennük a faji különbség tudata, föléled akkor, midőn kemény, zömök természetüket összemérik a lomha szláv nagyorossszal. S ha igaz ez a testvéri szó, s ha a Kárpátok túlsó lejtőjéről, Gácsországból és a Don mellől ötven millió kéz int felénk rokonérzessel, láttatlanba veltjük-e? Nincs semmi biztató az ébredő turáni közösségben, mely az Uráltól a Lajtaig s innen a Balkánon, Kiszászián át Turkesztániig ér? Vajjon csak a germán román és szláv fajoknak szabad egyesülniök, egymást támogatniök, kulturáikat kicsérélniök? Nekünk csak a testvértelen magány legyen évezredes sorsunk? Örömmel fogadjuk atyafinak az ukránt a török, bolgár és finn testvérek közé.

HIREK.

— **Főpásztorunknak kitüntetése.** Öszinte bensőséges örömmel olvastuk, hogy Ő felsége főpásztorunknak a Vörös Kereszt I. osztályú diszjelvényét adományozta a hadi ékítményekkel. Ez a kitüntetés elismerése annak az áldásos, de fáradságos és veszedelmekkel járó munkának, melyet főpásztorunk a front meglátogatásával végzett, amikor nemcsak a front mögötti kórházak betegeit vizsgálta meg, hanem megközelítette a harcra-vonalat is, hogy szenvedő, tűrő és küzdő katonáinkat bátorítsa és megerősítse.

— **Prohászka püspök** titkos tanácsos

lett. Az egész magyar kath. egyház ujjongó örömmel olvasta, hogy Ő felsége Zichy Gyula és Prohászka Ottókar püspököket titkos tanácsosoknak nevezte ki. Prohászka püspök neve ma fogalom Magyarországon. Ő a magyar katolicizmus büszkesége, s annál nagyobb az örömiünk, hogy a legfelsőbb helyen is elismerésre talált az ő fáradságtalan s meg nem mérhető munkálkodása.

— **Személyi hír.** Báró Bánffy Kázmér főispán nejével és fiával püspök urunk látogatására városunkban jártak s a püspöki aula vendégei voltak.

— **Püspök urunk** részt vesz az Igazgatótanács április 17-i ülésén s pár napig Kolozsvárt fog időzni, ahol április 21.-én a bérmlás szentségét fogja kiosztani.

— **Április 11.** A 48-i törvények szentesítésének évfordulóján ünnepélyes istentisztelet volt székesegyházunkban a hatóságok s a tanuló ifjúság részvételével. Az ünnepi szent misét Zomorai Dániel pápai prelátus mondotta.

— **Halálozás.** Egész városunkban s messze vidéken őszinte részvétet keltett özv. Riszner Józsefnek, Riszner Ödön főgimn. tanár édes anyjának elhalálása. A jó Tekla néni sok növendéket bocsátott szárnyaira világéletében azokból az intézetekből, amelyeknek élén állott s amelyeket kiváló szakavatottsággal vezetett. Ötven esztendő töltött a nevelői pályán. Ebből egy negyed század a boldogult férjével alapított nevelő intézetre esik, amely Jászberénynek és vidékének ifjúságát nevelte és tanította. 18 évig igazgatta a csikseredai polgári leányiskolát, a többi hét év különböző helyeken morzsolódott le. De Tekla néni a nyugdíjban sem töltötte tétlenül napjait. Igazi vérbeli oktató volt, akinek élvezet volt a tanítás s aki boldog volt, ha szétszathatta mások közt nagyműveltségű lelkének kincseit. Magánórát adott, nyelveket tanított, gimnáziumra, polgárra készített elő növendékeket, úgy hogya ezeket az éveket is odaszámítjuk, működéséhez. akkor azt mondhatjuk, hogy 60 esztendőig szolgált az ő fáradságtalan temperamentuma az oktatás és nevelés ügyét. Meg is tehetta, mert szellemileg teljes frissességben érte el 78. életévét. Az utolsó években mindig az volt a legnagyobb büszkesége, ha valamelyik tanítványa jelest hozott a latinból a bizonyítványában. A halál a szó legigazibb értelmében a lábán érte utol. Pénteken még tanított, sőt még szombatn délelőtt is utbaigazításokat adott, de már nagyon elgyengült: a tüdőgyulladás hirtelen erőt vett rajta s este 6 órakor már meg volt halva. De még volt rá ideje, hogy az éggel is elszámoljon, amellyel az ő vallásos lelke különben mindig élénk összeköttetést tartott. Temetése április 8.-án ment végbe nagy részvét mellett.

— **Hitközségi és népszövetségi gyűlés** volt április hó 7.-én d. e. a városháza nagytermében. Balázs Ferenc kanonok-plebános tette meg évi jelentését az egyháztanács és iskolaszék működéséről s a kath. mozgalmak támogatásáról. Az iskolaszék munkájának vázolásánál megleget szavakkal emlékezett meg az irlalmas nővérek vezetése alatt álló róm. kath. leányiskola fennállásának 60 éves jubileumáról. Rámutatott, hogy ez idő alatt a város és vidék női intelligenciája vallás és nemzetiségi különbség nélkül itt nyerte nevelését, s hogy ez a nevelés ügyének, de a kath. hitéletnek is mindig egyik gyújtópontja volt. A kath. iskolák ügyéről szólvá, fejtegette a plebános hogy a kath. iskolákban nevelődik leginkább a romboló irányzatokkal szemben bátran ellenálló elem s hogy a kath. iskolák fenntartása és védelmezése elsősorban a magyar állam erejének érdekében szükséges. Az általános államosítási törekvés

„az állam öntudatos gyöngítése, s honfíú és erkölcsi erők kútforrásának erőszakos kiapasztása, a belső béke megbontása s a legszembetűnőbb érzelmek megsértése.” Majd Miklós István kanonok tartotta meg tartalmas, magas színvonalon álló előadását a ker. sajtó támogatásáról, melyet lapunk más helyén közlünk. Az előadás nagy hatást tett a hallgatóságára. A közgyűlésnek igen kedves vendége volt az oláh fogságból kiszabadult Meisel apát akit lelkesen ünnepeltek az egybegyűltek. Elnöklő plebános üdvözlésére aztán fel is szólalt és sok igen érdekes részletet mondott el az ő közvetlen modorában hosszú kinos keresztútjáról, ami hód könyveket fakasztott a szemekből, hol csodálatot keltett, mikor a szenvedő hősök lelki nagyságát, türelmét rajzolta.

— Elnök köszöntő szavai után a gyűlés bevezetőt s többen meglátogatták a még mindig működő népkonyhát, mely áldásos munkáját e hó végén befejezi, s helyét a napközi otthon fogja felváltani.

— **Választmányi ülés.** Csütörtökön d. u. tartotta az Irodalmi Társulat rendes negyedévi választmányát. A számadások megvizsgálása után a közgyűlés idejének megállapítása került szóba, s a választmány május első felében állapodott meg.

— **Öltáregyleti hír.** Csikmindszentről 25 K., Nyujtódról 50 K., és Borbándról 30 korona tagsági díj érkezett meg. Április hóban az imadás tekintettel arra, hogy a tagok a szt. imával lerótták kötelességüket — elmarad.

— **Okos rendelkezés.** Hírt adunk már róla, hogy városunk képviselőtestülete előadta a városi tanácsnak a mozi látogatásának korlátozására vonatkozó javaslatát. Ennek alapján a polgármester a 16 éven aluli fiú- és leánygyermekeket a mozi látogatásától eltiltotta.

— **Városi közgyűlés** volt szerdán csekély érdeklődés mellett. Kisebb jelentőségű ügyekről volt szó. Legfontosabb az a határozat, mely szerint a városi tanács lépéseket tesz, hogy a város kivételessé a vármegyei közlelmelésből nemcsak a listy ügyében, hanem minden dologban amely a központok kezében van. Hiszen ha sikerülne!

— **A leányegyházakat** gondozó lelkészek figyelmébe ajánljuk, hogy csak néhány nevesebb és az anyae gyháztól távolabb fekvő leányegyház gondozását utal ki a miniszterium némi segílyt. Ezt a segílyt az illetékes lelkészek már évek óta meg szokták kapni. Nincs szó tehát új segílyről, amelyet minden lelkész megkapna, s az illetékes lelkészek már meg is kapták valamennyien a megfelelő pótlékokat.

— **A baróti róm. kath. egyház** ezen az úton is leghálásabb köszönetét fejezi ki a budapesti Szent-Szív Zárdának az ujjában, ezuttal már másodsorú küldött, mintegy ezer korona értékű egyházi ruha és templomi felszerelésért.

— **Egy amerikai város pusztulása.** 1917. december 7.-én reggel 9 óra tájban a francia 3121 tonnás Mont-Blanc hajó mely New-Jorkban municióval rakódott meg, a haliifax kikötő bejáratára felé igyekezett, miközben a belga Ina nevű gőzös a kikötőt elhagyni készült. A bejáróban, mely 800 méter széles, a két hajó egymást elkerülni igyekezett. De a Mont-Blancról adott jeleket az Imá-n rosszul értelmezték, minek következtében a belga hajó nekifutott a Mont-Blanc elejének. Az összeütközés következtében néhány benzinnel telt hordó összetört s a szétfolyó benzín tüzet fogott. Mig az égő hajó a rakodópárt felé közeledett, a matrózok a tüzet oltani próbálták, de sikertelenül. Haliifax parti negyedének táviróállomásáról az ott dolgozó hivatalnok ekkor a központba a következő táviratot küldötte:

„Municióval telt égő hajó közeledik a S. kikötőparthoz. Isten velünk.” Az összeütközés után 17 percre megtörtént a robbanás. A benzint, hiába fáradtak a matrózok, eljutott a kazánokhoz. Ebben a pillanatban vulkánvá vált a hajó s halált hozott Haliifaxra. A kikötő északi partján a kár óriási volt. 1000 km. távolságra minden ablak betört. Az épületek jórésze romba dőlt. A parttól 10 km.-nyire fekvő Indian Reserve, az őslakók telepe, teljesen elpusztult, számos indián meghalt, vagy súlyosan megsebesült. A déli partot még rémesebben látogatta meg a halál. A házak legnagyobb része fából készülvén egyszerre összeomlott. A lakosság pedig hiába keresett menekülést. A favázak tüzet fogtak, minden égett-lobogott, akit nem temettek el a romok, széné egette a viharosan terjedő tüzvész. Több mint 5000 ember halt meg a robbanás következtében, tizezernél több sebesült meg. Egész városrészek romba dőltek s elhamvadtak. Az üszkös romok között megtalálták a búcsúzó táviróhivatalnok elszenesedett holttestét is. (Term. Közöny 1918. 177. l.)

Ha fiát szakszerűen, modern épület és firom butormunkára óhajtja taníttatni adja hozám, ahol több

Tanoncok felvételnek

Hinger József asztalos mesternél Gyulafehérvár Széchenyi út 10. előjegyzéseket az iskolai év befejeztére elfogadók.

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsófi Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

Fehér vászon- és lenrongyok bármily mennyiségben vétetnek:

Schäser Ferenc könyvnyomdájában.

Egyházi nyomtatványok jegyzéke.

Áprilisi Reláció.

VII. Reláció. Papi húsvéti lelkigyakorlatokról szóló jelentés. rsz. 376. 6 f. (Csak esperesek részére).

Májusban Reláció nincsen előírva.

Juniusi Relációk.

VIII. Reláció: Első áldozásról s a húsvéti időben végzett gyónásokról szóló kimutatás. Rsz. 377.

VIII. Reláció: (U. e. esp. részére, rsz. 378.)

IX. Reláció: Tavaszi koronagyűlés jegyzőkönyve. rsz. 379. (Csak esperesek részére.)

Juliusi Relációk.

X. Reláció: Iskol. szóló jelentés. rsz. 380.

X. Reláció (B. I.): Függyerm. isk. kimut. Espersek részére rsz. 408.

X. Reláció (B. II.) Leánygyerm. isk. kimut. Esp. r. rsz. 409.

XI. Reláció: Hitoktat. szóló jel. rsz. 381.

XI. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 382.

Márciusban Reláció nincsen előírva.

Augusztusi Reláció.

XII. Reláció: Kath. egyesületekről szóló jelentés. rsz. 383.

XII. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 384.

Szeptemberi Reláció.

XIII. Reláció: Plebániái schematismusi adatok. rsz. 385.

XIV. Reláció: Szerzetesházak schem. adatok. (Csak házfőnökök r. rsz. 386.)

Novemberi Reláció.

XV. Reláció: Őszi koronagyűlés jzvk. Csak esperesek r. rsz. 387.

Decemberi Reláció.

XVI. Reláció: Főesperesi látogatásról szóló jelentés. (Csak esp. r. rsz. 388.)

Különféle egyházi nyomtatványok:

Matricula Baptisatorum. Bel és külf. rsz. 389 b. és 389 k.

Matricula Confirmatorum rsz. 390.

Matricula Copulatorum. rsz. 391.

Eljegyzési anyakönyv. (Liber Sponsalium.) (Magyar ny.) rsz. 392.

Matricula Conversorum. rsz. 393.

Matricula Apostatarum. rsz. 395.

Matricula Defunctorum. rsz. 395.

Matricula Mixta Matrim. rsz. 396.

A csupán polgári házasságot kötötték anyakönyve. rsz. 397.

Ügyviteli napló. 1 old. 10 tétel.) rsz. 398.

Fennelt nyomtatványoknak ive 12 fillér.

Extractus Baptsiat. drb. 6 fill. rsz. 399.

Extr. Copulatorum. drb. 6 fill. rsz. 400.

Extr. Defunctorum. drb. 6 fill. rsz. 402.

Bérmálási lap. 100. drb. 1.60 f. rsz. 402.

Hirdetési bizonyítvány. drb. 2 f. rsz. 403.

Idegen jegyesekről szóló értesítvény.

drbja. 2 fillér. rsz. 404.

Kaphatók: a Páspóki Lyceumi Könyvnyomdában Gyulafehérvár.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-utca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyháziruhák

készítésére rendeztem be. Mindenféle egyházi ruhák: casulák pluvialék velumok, baldachinmok minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen!

Személyesen is megjelenek.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN, Alapított 1838. GYÁR:
VI., Webgasse 43. 600 alkalmazott. Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

duz választékban, mindenféle és ókeresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

Felölös szerkesztő: Rass Károly.

Nyomatott a Páspóki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvár.